

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.45>

УДК 336.717

*У. З. Ватаманюк-Зелінська,
д. е. н., професор, професор кафедри фінансового менеджменту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9678-1790>*

*М. Р. Козік,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-8472-7669>*

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ТА БОРГОВА ПОЛІТИКА РІВНЕНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ОМС: ДІАГНОСТИКА РИЗИКІВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ

*U. Vatamaniuk-Zelinska,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of
Management, Ivan Franko National University of Lviv*

*M. Kozik,
Candidate of educational degree «bachelor»,
Ivan Franko National University of Lviv*

**FINANCIAL STABILITY AND DEBT POLICY OF THE RIVNE
TERRITORIAL COMMUNITY AND LOCAL GOVERNMENT:
DIAGNOSTICS RISKS AND OPPORTUNITIES**

У статті досліджено фінансову стійкість та боргову політику Рівненської територіальної громади в умовах воєнного стану та зростання соціально-економічних викликів. Визначено, що збільшення потреб у фінансуванні інфраструктурних, соціальних та інвестиційних проєктів зумовлює активне використання місцевих запозичень. Також проаналізовано сучасні підходи до оцінки фінансової спроможності ТГ, які включають систему кількісних та якісних показників, а також вплив соціальних гарантій органів місцевого самоврядування на фінансову стійкість громади. Особливу увагу приділено функціонуванню соціальних програм для військовослужбовців, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення, які, попри значний позитивний соціальний ефект, формують додаткове боргове та ресурсне навантаження на місцевий бюджет. На основі аналізу динаміки внутрішнього та зовнішнього боргу Рівненської громади за 2022-2024 роки встановлено низький рівень боргового навантаження та наявність консервативної стратегії управління запозиченнями ТГ. Виявлено, що громада демонструє достатню фінансову дисципліну, однак обмеженість запозичень може стримувати реалізацію інвестиційних проєктів. Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення управління місцевими фінансами та формування комплексної стратегії сталого розвитку територіальних громад.

The article examines the financial stability and debt policy of the Rivne territorial community in the conditions of modern socio-economic challenges and martial law. The relevance of the problem of balancing budgetary stability, social responsibility and development needs of the territory is substantiated. It was determined that the growth of needs for financing infrastructure, social and investment projects requires local self-government bodies to strategically manage debt instruments and transparently control the dynamics of borrowing. Scientific approaches to assessing the financial capacity of territorial communities are

analyzed and key quantitative and qualitative indicators characterizing the ability of local governments to ensure the sustainable functioning of local finances are highlighted. The article provides a comprehensive analysis of the debt burden of the Rivne community for 2022-2024, the structure of internal and external liabilities, the dynamics of own income and borrowing volumes. The community has been found to adhere to a conservative debt policy, minimize external risks and keep a low level of debt burden - less than 0.2% of its own budget revenues, which indicates a high level of financial discipline. Particular attention is paid to the impact of social guarantees on the budgetary balance of the community. The implementation of social programs for military personnel, veterans, internally displaced persons and other vulnerable categories of the population was analyzed. The double effect of social guarantees is defined: on the one hand, they contribute to strengthening social cohesion and public trust in the authorities, on the other hand, - create additional challenges for the financial stability of the local budget and require careful planning. The results of the study show that the financial stability of the Rivne territorial community is ensured by the balanced use of financial resources, a prudent borrowing policy and the integration of social guarantees into strategic budget planning. The need for further improvement is emphasized.

Ключові слова: *стійкість, боргова політика, боргове навантаження, соціальні гарантії, планування.*

Keywords: *sustainability, debt policy, debt burden, social guarantees, planning.*

Постановка проблеми. Фінансова стійкість територіальних громад є основою їхнього розвитку в умовах сучасних економічних і соціальних викликів. Зростання потреб у фінансуванні інфраструктурних, соціальних та інвестиційних проєктів створює необхідність активного використання органами місцевого самоврядування (ОМС) боргових інструментів, водночас

підвищуючи ризики для стабільності бюджету територіальної громади (ТГ). Відсутність системного контролю за запозиченнями та недостатня оцінка боргового навантаження на місцеві бюджети можуть призводити до обмеження фінансової стійкості ТГ.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах воєнного стану, коли територіальні громади змушені поєднувати бюджетні видатки на підтримку соціально вразливих категорій населення з утриманням бюджетної дисципліни та забезпеченням інвестиційного розвитку території. Соціальні гарантії для громадян, що надаються органами місцевого самоврядування, сприяють зміцненню довіри населення до влади та їх соціальної згуртованості, але одночасно створюють додаткове фінансове навантаження на місцеві бюджети.

Таким чином, важливим є забезпечення балансу між фінансовою дисципліною, соціальною відповідальністю та потребами ефективного розвитку територіальних громад. Без впровадження прозорості та стратегічно продуманої боргової політики ОМС, системного планування бюджету та інтеграції управлінських рішень щодо забезпечення соціальних видатків у фінансове управління зростатимуть ризики спроможності ТГ до ефективного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження сфери фінансової стійкості та боргової політики ОМС територіальних громад акцентують увагу на ефективному управлінні фінансовими ресурсами. Результати досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема В. Кравченка, С.М. Божка, І. Чугунова, В. Макогон, М. Тітарчук акцентують увагу на тому, що фінансова стійкість громади визначається її здатністю виконувати соціальні та економічні функції без надмірного фінансового навантаження на місцевий бюджет. Невраховані ризики, нераціональне використання бюджетних коштів та високий рівень запозичень можуть призвести до обмеження інвестиційної привабливості та зростання витрат на

обслуговування боргу відповідного бюджету, що в цілому погіршує можливості для ефективного соціально-економічного розвитку ТГ.

Водночас стратегії розвитку громад показують наявність можливостей для зміцнення їх фінансової спроможності. До них належать розвиток малого бізнесу та самозайнятості населення, модернізація місцевої інфраструктури (в тому числі, - енергетичної), залучення інвестицій та міжнародної технічної підтримки, а також підвищення фінансової грамотності органів місцевого самоврядування та населення ТГ. Реалізація цих заходів дає змогу територіальним громадам, зокрема й Рівненській, збільшувати власні доходи бюджету, зменшувати залежність від зовнішнього фінансування та створювати умови для економічного та соціального розвитку регіону.

Мета статті полягає у оцінці фінансової стійкості та боргової політики Рівненської територіальної громади. Особлива увага приділяється впливу соціальних гарантій ОМС на бюджетну збалансованість та перспективи використання муніципальних запозичень як інструменту розвитку громади.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах фінансової самостійності ОМС питання забезпечення бюджетної стабільності територіальних громад набуває особливого значення. Фінансова стійкість громади є комплексною характеристикою її здатності ефективно формувати, розподіляти та використовувати фінансові ресурси для забезпечення соціально-економічного розвитку, збалансованості місцевого бюджету та надання публічних послуг належного рівня. Одним із основних інструментів підтримання фінансової стійкості ТГ є боргова політика органів місцевого самоврядування, що визначає засади, механізми та межі залучення позикових коштів із урахуванням рівня ризиків і можливостей громади.

Сучасна практика управління місцевими фінансами в Україні засвідчує зростання потреб ТГ у залученні додаткових ресурсів для фінансування інфраструктурних, інвестиційних та соціальних проєктів. Водночас відсутність системного підходу до оцінки боргового навантаження на бюджети місцевого самоврядування, а також недосконалість інструментів

фінансового контролю можуть створювати загрози для стійкості громад. У цьому контексті важливим є застосування системи аналітичних показників, що дають змогу оцінити фінансову спроможність громади: рівень власних доходів, частку капітальних видатків, співвідношення боргу до доходів, динаміку бюджетної збалансованості та ефективність управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів [1].

Фінансова спроможність громади визначається її можливістю забезпечувати власні повноваження за рахунок стабільних і достатніх фінансових ресурсів. Для її оцінки застосовується система кількісних та якісних показників (табл.1).

Таблиця 1. Система кількісних та якісних показників фінансової спроможності ТГ

Тип	Назва	Зміст
Кількісні показники	Частка власних доходів у структурі бюджету	Відображає рівень фінансової самостійності громади
	Рівень бюджетної забезпеченості (дохід на одного жителя)	Показує середній рівень доходів громади у розрахунку на одного мешканця
	Коефіцієнт дотаційності бюджету	Співвідношення між отриманими трансфертами та власними доходами
	Рівень виконання бюджету за доходами та видатками	Визначає ефективність виконання бюджетних планів
	Співвідношення капітальних видатків до загального обсягу видатків	Відображає частку інвестиційних витрат у структурі бюджету
Якісні показники	Ефективність управління фінансами	Характеризує раціональність і прозорість використання бюджетних ресурсів
	Наявність стратегічних документів розвитку	Показує наявність довгострокових програм і планів розвитку громади
	Залучення інвестицій	Свідчить про привабливість громади для інвесторів
	Здатність реагувати на кризові явища	Визначає гнучкість фінансової системи у складних умовах
	Підтримання соціальної стабільності	Оцінює рівень забезпечення соціальних гарантій і добробуту населення

Джерело: сформовано на основі [2]

Боргова політика територіальної громади - це система управління залученими фінансовими ресурсами з метою забезпечення стабільного функціонування місцевих фінансів. Її головна мета полягає у формуванні оптимальної структури боргу, яка не створює надмірного фіскального навантаження на місцевий бюджет, але сприяє розвитку інфраструктури та економічному зростанню ТГ.

Рациональна боргова політика дає змогу громадам фінансувати інвестиційні проєкти, модернізувати об'єкти комунальної інфраструктури (у тому числі, - енергетичної) та підвищувати якість послуг для населення. Водночас надмірне боргове навантаження або неефективне використання кредитних ресурсів може призвести до втрати фінансової стійкості ТГ, зростання дефіциту місцевого бюджету та ризику неплатоспроможності. Дослідження фінансової стійкості та боргової політики Рівненської територіальної громади дає змогу ідентифікувати основні ризики, оцінити фінансові можливості, а також визначити шляхи підвищення ефективності управління місцевими фінансами в умовах воєнних і післявоєнних викликів.

Через нестабільну соціально-економічну ситуацію важливим аспектом фінансової політики територіальної громади є не лише забезпечення стабільності місцевого бюджету, а й дотримання соціальних зобов'язань перед населенням. Соціальні гарантії, що надаються ОМС, впливають на рівень довіри до влади, соціальну згуртованість громади та водночас формують додаткове навантаження на місцеві бюджети. Саме тому оцінка фінансової стійкості ТГ має враховувати і якість, і обсяг забезпечення таких гарантій.

Проте також варто виокремити і позитивні ефекти та можливості від гарантій ОМС, адже реалізація гарантій зміцнює довіру населення до влади, сприяє суспільній згуртованості й зниженню соціальної напруги в ТГ. Систематизація гарантій дозволяє точніше прогнозувати обсяги витрат і підвищувати ефективність управління бюджетом. Участь громади в державних і міжнародних грантових програмах (зокрема для підтримки ВПО

та ветеранів) може суттєво знизити навантаження на місцеві бюджети [3]. А включення соціальних гарантій у середньострокові та довгострокові стратегії розвитку громади підвищує її фінансову стійкість.

Розширення соціальних гарантій є позитивним чинником у соціальному вимірі, однак вони створюють суттєве навантаження на місцеві бюджети. З огляду на це, варто виокремити основні ризики та можливості впливу цих гарантій на фінансову стійкість громад. Збільшення кола гарантованих виплат (особливо для військових, ветеранів та ВПО) без пропорційного зростання доходів бюджету може призвести до дефіциту місцевих ресурсів. Частина соціальних гарантій фінансується за рахунок державного бюджету, однак у разі несвоєчасного надходження коштів, громади змушені покривати витрати власними ресурсами, що збільшує ризик запозичень. У випадках, коли громади залучають позики для фінансування соціальних програм, формується ризик зростання боргу й обмеження майбутніх інвестиційних можливостей.

У цьому контексті розглянемо основні напрями соціального захисту, що забезпечуються Рівненською територіальною громадою та оцінимо, як їх реалізація впливає на боргову політику і фінансову стабільність місцевого бюджету. Наявні соціальні гарантії:

1. Гарантії для військовослужбовців та їх сімей.

У Рівненській ТГ запроваджено низку соціальних заходів підтримки військовослужбовців та членів їхніх родин. Родина загиблого військовослужбовця має право на одноразову грошову виплату у розмірі 15 млн грн, що є однією з найвагоміших форм соціального захисту під час воєнних дій. Крім того, діють трудові гарантії для військових та резервістів: право на безоплатну професійну перепідготовку після звільнення, можливість дострокового розірвання трудового договору у визначених законом випадках, надання матеріальної допомоги при звільненні, виплата грошової компенсації у разі загибелі або поранення.

На рівні місцевих програм у місті Рівне діють додаткові пільги для ветеранів війни та учасників бойових дій: 50-відсоткова знижка на оплату окремих послуг і безоплатне відвідування муніципальних закладів дозвілля. Також надається фінансова допомога на оздоровлення тих, хто отримав інвалідність внаслідок війни, або ампутацію кінцівки - один раз на рік. Діє освітня підтримка дітей захисників/-ниць: виплати та компенсації за навчання у вищих навчальних закладах, особливо коли батьки стали інвалідами війни або загинули. Такі заходи сприяють соціальній адаптації ветеранів та їх сімей і формуванню позитивного соціального клімату в громаді [4].

2. Гарантії для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та інших вразливих категорій населення.

На рівні Рівненської територіальної громади запроваджуються додаткові гарантії соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. До них належать: надання матеріальної допомоги у зв'язку зі складними життєвими обставинами, забезпечення пільгового або безоплатного медичного обслуговування, компенсація вартості зубопротезування та інших послуг охорони здоров'я. Водночас рівень доступу до таких програм створює потенційні соціальні ризики та потребує додаткового фінансового планування на місцевому рівні [5].

У Рівненській громаді сформовано дієву систему соціальних гарантій для військовослужбовців, ветеранів, їхніх родин, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій населення. Проте реалізація гарантій вимагає ретельного бюджетного планування, аби уникнути надмірного боргового навантаження та зберегти фінансову спроможність громади. Застосування системного підходу до управління соціальними гарантіями - через планування, моніторинг і створення фінансових резервів - дозволить перетворити ці зобов'язання не лише на інструмент соціальної підтримки, а й на складову ефективної фінансової політики територіальної громади. При забезпеченні фінансової стійкості важливим є не лише виконання соціальних

гарантій, а й здатність громади підтримувати фінансову рівновагу в умовах зростання видатків [6]. Саме тому наступним етапом дослідження є аналіз фінансової стійкості та боргової політики Рівненської територіальної громади.

Оцінка динаміки та структури місцевого боргу дозволяє виявити ключові тенденції у сфері запозичень, визначити рівень боргового навантаження та ефективність управління фінансовими зобов'язаннями громади. Для розуміння фінансових можливостей і потенційних ризиків Рівненської територіальної громади проаналізуємо співвідношення внутрішніх і зовнішніх боргових зобов'язань упродовж 2022-2024 рр. (табл.2).

У 2022 році борг Рівненської міської громади мав змішану структуру, де внутрішні зобов'язання становили 71,1 %, а зовнішні - 28,9 %. Така пропорція є типовою для муніципалітетів, які використовують зовнішні джерела фінансування інфраструктурних проєктів у співпраці з міжнародними партнерами. Однак уже у 2023 році громада повністю відмовилася від зовнішніх позик, залишивши боргове навантаження лише у формі внутрішнього боргу в обсязі 6 444,6 тис. грн. Така тенденція збереглася і в 2024 році, що свідчить про «обережну» та консервативну боргову політику, спрямовану на мінімізацію валютних ризиків та зниження залежності від зовнішніх кредиторів.

Таблиця 2. Рівень внутрішнього та зовнішнього боргу Рівненської міської громади за період 2022-2024 рр.

Рік	Внутрішній борг, % (тис. грн)	Зовнішній борг, % (тис. грн)	Основні характеристики періоду
2022	71,1 (6 444,6)	28,9 (2 622,8)	Змішана структура боргу: часткове фінансування за рахунок зовнішніх зобов'язань.
2023	100,0 (6 444,6)	-*	Погашено зовнішні зобов'язання, залишено лише внутрішній борг.
2024	100,0 (6 444,6)	-*	Збережено стабільний рівень внутрішнього боргу без нових запозичень.

-* - зовнішній борг відсутній у зв'язку з погашенням основної суми боргу

Джерело: сформовано за даними [7]

Слід відзначити, що в умовах воєнного стану та загальної економічної нестабільності громада не допускала зростання та реструктуризації боргу. Це свідчить про достатній рівень фінансової дисципліни і прагнення зберегти бюджетну збалансованість. Водночас відсутність нових позик може обмежувати можливості громади у фінансуванні довгострокових інвестиційних проєктів, особливо у сфері модернізації інфраструктури чи енергозбереження.

З огляду на співвідношення боргу до доходів (у 2024 році загальний обсяг власних доходів бюджету громади перевищив 4,5 млрд грн), частка боргу є мінімальною - менше 0,2 %, що показує низький рівень боргового навантаження та фінансову стійкість громади.

Щодо аналізу співвідношення власних доходів та обсягу запозичень Рівненської територіальної громади за 2022-2024 рр. (табл. 3), то він дозволяє оцінити фінансову стійкість та ефективність боргової політики ОМС. Співвідношення власних доходів і запозичень є основним показником здатності громади фінансувати свою діяльність без надмірного залучення зовнішніх ресурсів, а також оцінки потенційних фінансових ризиків.

Таблиця 3. Співвідношення власних доходів та обсягу запозичень Рівненської міської громади за період 2022-2024 рр.

Рік	Власні доходи, грн	Обсяг запозичень, тис. грн / € (курс на 01.11.2025р. 48,5132 грн)	Коефіцієнт (запозичення / власні доходи), %
2022	1 633 000 000	155 305,3	9,51
2023	5 200 000 000	-*	-
2024	2 701 136 200	≈ 71 113, 9 (€ 1 465 868)	2,63

-* - обсяг запозичень відсутній

Джерело: сформовано за даними [7]

У 2022 році Рівненська громада отримала власних доходів на суму 1,633 млрд грн, тоді як обсяг запозичень складав 155,3 млн грн, що відповідало 9,51% від доходів. Висока частка запозичень, яка була у 2022 році, порівняно з наступним 2023 р., свідчить про залежність бюджету

громади від позикових ресурсів, що могло створювати додаткові фінансові ризики та обмежувати можливості для інвестицій у розвиток ТГ.

У 2023 році власні доходи громади зросли до 5,2 млрд грн, обсяг запозичень не було встановлено. Тобто до 2023 р. було погашено заборгованість за попередній період, що може свідчити про тимчасове зменшення потреби у зовнішньому фінансуванні та покращення здатності громади самостійно забезпечувати свої фінансові зобов'язання. Така статистика підкреслює позитивну тенденцію до покращення фінансової стійкості та зниження ризиків, пов'язаних із борговим навантаженням громади.

У 2024 році власні доходи громади становили 2,701 млрд грн, а обсяг запозичень склав близько 71,1 млн грн, що відповідає 2,63% від доходів. Невелика частка запозичень у структурі фінансування підкреслює ефективну боргову політику та здатність громади підтримувати фінансову стійкість [8].

Загалом, динаміка співвідношення власних доходів і запозичень свідчить про позитивну тенденцію до зменшення боргового навантаження та зміцнення фінансової стійкості бюджету Рівненської територіальної громади. Водночас для збереження стабільності бюджету важливо продовжувати планування боргової політики ТГ з урахуванням потенційних ризиків та можливостей залучення додаткових ресурсів на вигідних умовах. Наприклад, у країнах Європейського Союзу, Канаді та США функціонують розвинуті системи моніторингу муніципального боргу, встановлені чіткі нормативні обмеження на рівень запозичень, а також запроваджені механізми державної підтримки територій із тимчасовими фіскальними дисбалансами [9]. Фінансова стійкість місцевих бюджетів значною мірою залежить від прозорості боргової політики, контролю за динамікою запозичень та ефективності використання залучених коштів. Тому адаптація таких інструментів до українських реалій може стати важливим напрямом посилення фінансової стабільності ТГ.

Загалом, фінансова стійкість Рівненської територіальної громади формується на основі «зваженої» боргової політики, збалансованого використання бюджетних ресурсів та поступової диверсифікації джерел

фінансування. Збереження низького рівня боргового навантаження впродовж 2022-2024 років свідчить про раціональний підхід ОМС до управління запозиченнями. Водночас це демонструє здатність забезпечувати соціальну підтримку населення навіть у складних умовах воєнного часу, що свідчить про ефективне поєднання соціальної відповідальності з фінансовою дисципліною. Важливим залишається завдання ОМС - утримати цей баланс шляхом поєднання контролю за рівнем заборгованості з активним залученням зовнішніх фінансових ресурсів для реалізації розвиткових і соціальних програм.

Подальше збереження фінансової стійкості Рівненської громади потребує ефективного управління місцевими фінансами та раціонального використання наявних ресурсів. Це передбачає розширення її участі у грантових і державних програмах, підвищення прозорості боргових операцій та систематичний аналіз впливу соціальних гарантій на фінансову збалансованість ТГ. Узгодження фінансової, боргової та соціальної політик у єдину стратегію управління дозволить забезпечити не лише короткострокову стабільність, а й сталий розвиток громади в післявоєнний період. Такий підхід сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості ТГ та формуванню фінансово автономних і соціально відповідальних ОМС.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведене дослідження щодо фінансової стійкості та боргової політики Рівненської територіальної громади за 2022-2024 роки свідчить про обережну та консервативну стратегію управління запозиченнями. Для забезпечення розвитку громади необхідно реалізувати комплекс ефективних заходів у стратегічних напрямках розвитку ТГ.

По-перше, для підвищення ефективності боргової політики доцільно впровадити планування запозичень та розробити нормативні акти ОМС, які регламентуватимуть допустимий рівень боргового навантаження, визначатимуть пріоритети фінансування інвестиційних проєктів і порядок залучення кредитних ресурсів. Використання муніципальних облігацій та цільових позик на вигідних умовах дозволить збільшити інвестиційні можливості громади.

По-друге, для покращення управління соціальними гарантіями для населення та фінансового планування видатків місцевих бюджетів необхідно створити системи моніторингу та прогнозування видатків на соціальні програми, включно з підтримкою військових, ветеранів та внутрішньо переміщених осіб. Доцільно впровадити фінансові резерви та залучати державні й міжнародні грантові програми для зниження навантаження на місцевий бюджет. Особлива увага має бути приділена підтримці ветеранів, учасників бойових дій та ВПО, із впровадженням додаткових пільг або компенсацій, наприклад: знижки на оплату комунальних послуг, або ж одноразові виплати при певних обставинах. Аналогічно слід розвивати програми інклюзії та підтримки осіб з інвалідністю, дітей-сиріт та малозабезпечених, наприклад: адаптацію житла під потреби людей з інвалідністю, спеціальні стипендії чи гранти для дітей-сиріт, безоплатні консультації та реабілітаційні послуги.

Розвиток місцевої інфраструктури, підтримка малого бізнесу сприятимуть залученню приватних і міжнародних інвестицій, розширенню власної дохідної бази місцевого бюджету та підвищенню фінансової самостійності ТГ. Реалізація цих заходів у Рівненській ТГ дозволить підвищити її бюджетну автономність, ефективність використання коштів та забезпечити економічний розвиток, зберігаючи фінансову дисципліну та соціальну стабільність жителів громади.

Література

1. Пітюлич М.М., Крупка А.Я., Мінкович В.Т., Чакій О.І. Детермінанти розвитку та їх вплив на фінансову стійкість територіальних громад. *Регіональна економіка*, 2023, № 1. URL: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-4>
2. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості (08-09.2025 р.). *НІСД*, 22 вересня 2025. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-08-092025-r>

3. Ватаманюк-Зелінська У.З., Куришко Н.В. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення для внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану. *«Інвестиції: практика та досвід»*, № 1/2023. С. 28-35.

4. Які соціальні гарантії передбачені військовослужбовцям: створено єдиний вебресурс. *Пресслужба Рівненської ОДА*, 25 вересня 2023 року. URL: <https://www.rv.gov.ua/news/yaki-sotsialni-harantii-peredbacheni-viiskovosluzhbovtiam-stvoreno-iedynyi-vebresurs>

5. Соціальний захист Захисників і Захисниць України та членів їхніх сімей на 2024-2026 роки. Рішення Рівненської міської ради від 23.11.2023 № 4094. Офіційний сайт Департаменту соціальної та ветеранської політики Рівненської міської ради. URL: <https://rivnesoc.gov.ua/participants-of-ato-and-sab>

6. СТРАТЕГІЯ розвитку Рівненської області на період до 2027 року. Офіційний вебсайт Рівненської міської ради. URL: <https://www.rv.gov.ua/storage/app/sites/11/2020/strategia-2027-proekt.pdf>

7. Програма управління місцевим боргом бюджету Рівненської міської територіальної громади. Офіційний вебсайт Рівненської міської ради. URL: <https://rivnerada.gov.ua/portal/landing>

8. Кириленко О., Онищук С. Фіскальна стійкість та фінансовий потенціал територіальної громади: сутність і взаємозв'язок. *Світ фінансів*, no. 1(82), Apr. 2025, pp. 57-68. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1783>.

9. Ватаманюк-Зелінська У., Казакова О. Вирівнювання диспропорцій місцевих бюджетів, які виникли у зв'язку з повномасштабною війною. *Інноваційна економіка*. 2023. № 4. С. 104-109.

References

1. Pityulich, M.M. Krupka, A.Y. Minkovich, V.T. and Chakiy, O.I. (2023), "Determinants of development and their impact on the financial stability of territorial communities", *Rehional'na ekonomika*, vol. (1), Available at: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-4> (Accessed: 18 November 2025).

2. NISD (2025), “Review of financial stability support tools”, *NISD*, Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-08-092025-r> (Accessed: 18 November 2025).

3. Vatamanyuk-Zelinska, U.Z. and Kuryshko, N.V. (2023), “Financial provision of social guarantees for internally displaced persons under martial law”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. (1), pp. 28-35.

4. Rivne Oblast State Administration Press Service (2023), “What social guarantees are provided for military personnel: a unified web resource has been created”, *Pressluzhba Rivnens'koyi ODA*, Available at: <https://www.rv.gov.ua/news/yaki-sotsialni-harantii-peredbacheni-viiskovosluzhbovtsiam-stvoreno-iedynnyi-vebresurs> (Accessed: 18 November 2025).

5. Rivne City Council (2023), Decision “Social protection of Defenders of Ukraine and their families for 2024-2026”, Available at: <https://rivnesoc.gov.ua/participants-of-ato-and-cab> (Accessed: 18 November 2025).

6. Rivne City Council (2020), “Development strategy of the Rivne region for the period up to 2027”, Official website of the Rivne City Council, Available at: <https://www.rv.gov.ua/storage/app/sites/11/2020/strategia-2027-proekt.pdf> (Accessed: 18 November 2025).

7. Rivne City Council (2025), “Local debt management program of the budget of the Rivne City Territorial Community”, Official website of the Rivne City Council, Available at: <https://rivnerada.gov.ua/portal/landing> (Accessed: 18 November 2025).

8. Kyrylenko, O. Onyshchuk, S. (2025), “Fiscal stability and financial potential of the territorial community: essence and relationship”, *Svit finansiv*, vol. 1(82), pp. 57-68, Available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1783> (Accessed: 18 November 2025).

9. Vatamanyuk-Zelinska, U. and Kazakova, O. (2023), “Alignment of local budget imbalances caused by a full-scale war”, *Innovatsiyna ekonomika*, vol. (4), pp. 104-109.

Стаття надійшла до редакції 23.11.2025 р.